

ע"פ 5681/14 - מדינת ישראל נגד מוחמד טאטור

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייליים

ע"פ 5681/14

לפני: כבוד המשנה לנשיאה א' רובינשטיין
כבוד השופטת א' חיות
כבוד השופט ח' מלצר

המערערת: מדינת ישראל

נ ג ד

המשיב: מוחמד טאטור

ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בנצרת
(השופט ת' כתילי) מיום 10.6.14 בת"פ 29671-12-13

תאריך הישיבה: ט' בשבט התשע"ה (29.1.15)

בשם המערערת: עו"ד תומר סגלוביץ

בשם המשיב: עו"ד אחמד מסאלחה

בשם שירות המבחן למבוגרים: עו"ס ברכה וייס

פסק-דין

*

המשנה לנשיאה א' רובינשטיין:

א. ערעור המדינה על קולת עונשו של המשיב, שהורשע בעקבות הודאתו בכתב אישום מתוקן ברכישה והחזקה של נשק (אקדח F.N, ועמו 11 כדורי סרק וכדור חי אחד). את הנשק והתחמושת רכש ב-17,000 ₪ והסתירם בחצר ביתו. הוא נתפס כאשר באקדח מצוי הכדור החי במצב "הכנס", ובמהלך מעצרו התנגד וניסה לברוח; וכשהשתלטו עליו השוטרים נגרמו לאחד מהם חבלה ברגלו ודימום בברכו (אף שלא נזקק לטיפול רפואי). העבירות בהן הורשע המשיב הן רכישה והחזקה של נשק ונשיאה והובלה של נשק, וכן הפרעה לשוטר בשעת מילוי תפקידו.

ב. תסקיר שירות המבחן שהוגש לבית המשפט קמא ציין כי המשיב, בעל רקע נורמטיבי, סבור שאינו זקוק לטיפול ולדעתו הפנים את חומרת מעשיו, ולדעת השירות אינו בשל לטיפול והוא מתקשה להבין את החומרה במעשה.

ג. בית המשפט קמא, בגזר דינו, עמד על חומרתן של העבירות בנשק על פי פסיקתו של בית משפט זה, וכן על הפגיעה בשלטון החוק הכרוכה בהפרעה לשוטרים; אך מצא כי כיון שלא נגרם נזק על-ידי האקדח, וכן כיון שמרבית התחמושת היתה סרק, ושהסיבה לביצוע העבירה היתה רצון לירות כדורי סרק בשמחות, דבר נפוץ במגזר אליו משתייך המשיב, אין לראות את העבירה כמונעת מ"עבריינות טהורה", ואין מדובר ברף הגבוה של העבירות. נקבע מתחם ענישה של 10 עד 36 חודשי מאסר בפועל, אך בית המשפט סבר כי נוכח נורמטיביות המשיב, חרטתו ונכונותו להשתתף בתכנית של מחלקת הרווחה בכפרו, יש מקום לסטייה לקולה מן המתחם, ועל כן דן אותו ל-18 חודשי מאסר, מהם 6 חודשים בעבודות שירות והיתרה על תנאי, וכן לקנס בסך 25,000 ₪. לא חולט רכבו של המשיב.

ד. בערעור המדינה נטען, כי נוכח מדיניות הענישה בכגון דא לפי פסיקתו של בית משפט זה, יש מקום למאסר מאחורי סורג ובריח, גם בעבירות נשק בחלקו הנמוך יותר של המדרג. זאת, תוך הבעת ספקנות מצד המדינה כלפי המניע של ירי באירועי שמחה, שלדעת המדינה התייחס אליו בית המשפט בסלחנות יתר, וגם תוך הסתייגות, מהסברי המשיב כי עמד לזרוק את הנשק - שאותו רכש, כאמור, ב-17,000 ₪.

ה. לקראת הערעור עיינו בתסקיר משלים של שירות המבחן, לפיו מביע המשיב חרטה על עבירותיו, אך אינו רואה עצמו זקוק לטיפול ואינו חפץ בו; הוא מגלה יציבות תעסוקתית, אך לא אותנטיות באשר לנסיבות מעורבותו בעבירות. צוין כי עברו במובן הפלילי (היה בעבר תיק תעבורה - שכרות) נקי, ואין תיקים חדשים.

ו. בדיון טען בא כוח המדינה כי אין ליתן הכשר על-ידי ענישה מקלה לתופעה הפסולה של ירי בשמחות, העלולה לגבות חיי אדם כפי שגם אירע; לשיטת המדינה יש חשיבות לפוטנציאל הנזק, וגם אין בפנינו תהליך שיקום אשר מצדיק סטייה מן המתחם העונשי.

ז. מטעם המשיב נטען, כי תסקיר המעצר מעיקרא היה חיובי, והמשיב - נוכח הודאתו המיידית - שוחרר בערבות בהסכמת המדינה, ועל כן מדברת המדינה בשני קולות בבקשה עתה מאסר בפועל; ועוד, המשיב פנה לטיפול במחלקת הרווחה של כפרו, והוא משולב בתכנית כזאת וגם הוגש מכתב מנהל המחלקה (26.1.15), המתאר מפגשים פרטניים אחת לשבועיים וכן מפגשים עם בני נוער, בהם מסביר המשיב את חרטתו על מעשיו: עוד צוינה התנדבותו בשיפוץ מבנה לנוער בסיכון. נאמר, כי המשיב מקיים אורח חיים נורמטיבי ובעל משפחה, וחבל שישלח למאסר ויידרדר. תחת זאת, כך נטען, יש להעדיף את הפן השיקומי.

ח. נציגת שירות המבחן ציינה כי האמור במכתב מחלקת הרווחה הנזכר לא בא לביטוי מול שירות המבחן, ולא היה קשר בין השירות למחלקה. כן עמדה על ההבדל המקצועי בין תסקיר מעצר לתסקיר עונש.

ט. לאחר העיון הגענו לכלל מסקנה כי יש מקום לקבל את הערעור. הטעם העיקרי הוא גישתו השיפוטית של בית משפט זה בעבירות נשק, לצורך הרתעת היחיד והרבים, כפי שבוטאה לא אחת בפסיקה. הדבר חל גם על עבירות נשק שאינן ברום המדרג, כמו בנידון דין, ועניין החזקת הנשק, ודוגמאות לכך רבות; ראו למשל ע"פ 4329/10 אסמאעיל נ' מדינת ישראל (2010) - עשרים חודש; ע"פ 7655/11 עבד אלגאבר נ' מדינת ישראל (2012) - 15 חודש; ע"פ 555/11 מחאג'נה נ' מדינת ישראל (2012) - 12 חודש; ע"פ 2398/14 אלהזייל נ' מדינת ישראל (7.7.14) - 13 חודש; ע"פ 3288/14 מדינת ישראל נ' קריספיל (24.8.14) - 18 חודש, תוך החמרה בבית משפט זה לעומת בית המשפט המחוזי. כמובן כל מקרה לנסיבותיו, ויש מן המקרים שבפסיקה שהובאה שנסיבותיהם חמורות יותר; ומכל מקום, המדיניות השיפוטית ברורה. בע"פ 5220/09 עוואודה נ' מדינת ישראל (2009) שם הושתו בנושא דומה חמישה עשר חודשי מאסר (אם כי העבירה באה לאחר שסורב רשיון נשק) נזדמן לי לומר (פסקה י') כי:

"דרך המלך בכגון דא, בסופו של יום, צריכה להיות ככלל מאסר מאחורי סורג ובריח, וזאת בראש וראשונה להרתעת היחיד והרבים; אורך התקופה כרוך כמובן בנסיבות הספציפיות של העושה והמעשה. אכן, ערים אנו לכך שלאדם בעל רקע נורמטיבי, וכזה הוא המערער, שהות במאסר אינה קלה כל עיקר, ובהיותו במעצר חוה מקצת הטעם. אך נשק הוא נשק הוא נשק, ובנסיבות הישראליות נשק בידיים לא מורשות עלול להתגלגל למקום לא טוב, וכדברי האומר 'מחזה שבמערכתו הראשונה נראה אקדח, עשוי האקדח לירות במערכה האחרונה'; לא כל שכן כשמקורו של הנשק שבנידון דין לא נודע...".

דברים אלה מדברים בעדם. עם זאת, בא כוח המדינה הפנה גם לע"פ 7241/12 עמאר טאטור נ' מדינת ישראל (2013) בו אושר עונש של תשעה חודשים במקרה שבו בנוסף להחזקת אקדח ונשיאתו היו גם שלוש יריות בארוע שמחה. בענייננו אכן לא היה ירי, אך היתה ההפרעה לשוטר כפי שתוארה; הקנס בנידון דין, עם זאת, גבוה יותר (שם הושתו 5,000 ₪ וכאן 25,000 ₪).

י. לכך יש להוסיף אמירה מתבקשת בעניין ההתייחסות לשימוש בנשק במגזר אליו משתייך המשיב באירועי שמחה. מטבע הדברים, ככל שישנה תופעה כזאת - הראויה לשירוש על-ידי גורמי האכיפה - יש בה סכנה מובנית, שכן המחזיק בנשק ואינו מיומן ועושה בו שימוש עלול בנקל לפגוע בזולת חלילה, ולוא גם בלא כוונה; לא כל שכן שלעתים מתפתח אירוע שראשיתו שמחה לכלל קטטה, ואזי ישמש הנשק גם מטרות אלימות מובהקות. מאסר בכגון דא מאחורי סורג ובריח הוא הכרחי ככלל, ובמיוחד מטעמי הרתעה.

יא. על כן איננו רואים מנוס מקבלת הערעור. לא נתערב בנסיבות במתחם שקבע בית המשפט קמא, וכיון שכערכאת ערעור איננו ממצים את הדין גם נלך כברת דרך לקראת המערער במובן המאסר בפועל. נעיר, כי לא השתכנענו מדוע צעדי השיקום שהמערער עשה בגדרי המועצה המקומית לא הובאו לידיעת שירות המבחן, והדבר אומר דרשני. מכל מקום, החלטנו להעמיד את המאסר בפועל על 8 חודשים, בניכוי ימי המעצר, ולדעתנו זהו הרף הנמוך ביותר האפשרי בנסיבות. העונש הכולל יעמוד על 20 חודש, כך שהיתרה - שנה - תהא על תנאי, והתנאי הוא כמות שקבע בית המשפט קמא. הערעור מתקבל לפי האמור. המערער יתיצב לריצוי עונשו ביום 1.3.15 עד שעה 1000

בימ"ר קישון. בידו לפנות למיון מוקדם לשם שיבוץ ראוי, ויטיב אם יעשה כן. תנאי שחרור קיימים בעינם עד להתיצבות.

ניתן היום, י"ב בשבט התשע"ה (1.2.2015).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

המשנה לנשיאה
